

הבא על יבמתו פרק ששי יבמות סד.

עין משפט גזר מצוה

קח א מיי פטוי מהל
אישות הלכה ז סמנ
עשין מט טוש"ע ר"ע
פסין קוד ספי"י
קבו ב ג מיי שם הלכה
יא יב יד טוש"ע שם
ספי"י יב יז יז

לעזי רש"י

פיל"א. יגה.
פורק"א (כהגו הב"ח).
קלשון.

תוספות ושינוים

(א) וי"א ומ"א (ז) מקשה
המס לרב מחליט לומדי
מקן כתיבא דמי נשא
אשה ושהה עמה וכו' יוציא
וימן כמנוה וכו' יוציא ר"ל
ספי"י. ל"י דודאי יוציא לא
משמע כופין אם לא
שהתלמוד מפרש כדתי
וינראה דלמן כופין אל
דבני שמתנהג עם ארשה
שלא כדון. אל הכא א"י
מתנהג שלא כדון דעמאה
א"י ונראה דלמן כופין אל
דבני כתיבא אותו משום שא"י
רשאי לביטל מפריה ורביה
וגם ינאה דהתם פלגי א"י
ר"ל כופין א"י (ג) דודאי
הכא לא דיעין דיוצא ר"ל
בטל כדפרישית ובהאי
דיוצא כופין אלמן און כופין
ועב מתלפח אמר כופין
א"י ל"ל דלכ"ע לא אמרינן
יוצא כופין בשום מקום אם
א"י מתנהג כהה"ל וגרסינן
כדני זן ואיני מפרנס כופין
וינאה היל וכן משמע
בירושלמי נגט נמשע
מתן מתין כו' ע"י בתוס'
מ"ד. כה עמר זה מהפך
את המעשה. פ"ה עמר
פיל"א. ולא נהירא (ד) דלמני
השפעתה הקט מעל
המבואר ור"י כו' פורק"א
ורבת היינו פול"א:

(ז) נראה דל"ל ועוד קשה
דלמן מקשה המס לרב
מתלפח ממתני לומדי
מקן כתיבא ארשה דמי הכא
דיוצא וימן כמנוה וכו'.
(ח) אולי י"ל הכא לא
דיעין א"י ר"ל כופין ובהאי
פלגי וכו'.
(ט) אולי י"ל ולא נהירא
למני כמנוה (י"ד) דמי
מסק"א ור"ל מתלפח כגון וכו'
וה"כ היינו פורק"א.

תוס' הר מקמאי

והוא דתניא שמה [לא]
זכה להבנות ממנה. מקשי
עלה בגמ' וירמלא איהי
היא דלא וביא כלומר
לא יתן לה כתובה ומשני
איהו כיון דלא מפקדה
אפריה ורביה לא מיענשא.
משמע דל"י ויחנן בן
ברוקא דאמרי מפקדה לית
לה כתובה ובשלהי פירקין
גרסינן עובדא הוה קמיה
ר"י בכישרתא דקטרין
ואמרי יוציא וימן כמנוה
ואי ס"ד דלא מפקדה
כתובה מאי עבידה אלמא
אי מפקדה יש לה כתובה
קשיא דה. י"ל ולפרש
דהיא דהבעל היה עקור
ותיה בדידה ולא בדידה
ואי מפקדה יש לה כתובה
אלב הכא דאין הבעל
עקור דאיבא למיתלא
בדידה ובדידה אמרי
אוקי ממונא בחזקת מריה
ואיהו היא דלא זכאי ואין
לה כתובה אי הוה מפקדה
ואי לא מפקדה לא מענשא
ואת לה כתובה והראב"ד
פירש בהגהת ספריו דהא
דמישקין אבא ורמלא איהו
היא דלא זכאי לישנא
בעלמא הוא דקשיא ליה דתניא שמה לא זכה ליבנות הימנה ולא משום כתובה אקשי ליה: הוא אמר מינה והיא אמרה מינה א"י אמר דברים שבינו לבינה היא נאמנת מ"ש איהו קים לה בירוה כחין
איהו לא קים ליה. ה"ר אלפס פרשה בבאין לדון על עסקי כתובה וכן פרש"י וז"ל. הוא אמר מינה וליה לה כתובה והיא אמרה מינה ואת לי כתובה (והוא) שמה אמר אמי היא נאמנת ויש לה כתובה. והקשה עליו הרב ר' אברהם אב"ד וזכאי וכו' למה ליה למימר לאנתתיה מינה דאיהו יורה כחין אפי' יורה כחין יש לה כתובה שמה אמר אמי היא נאמנת ויש לה כתובה ואיהו

יוציא ויהן כתובה. בסוף המדיר (כתובות עו. וס) איכא פלוגתא
דאמוראי כשנשא אשה ושהה עמה עשר שנים אם כופין
אותו להוציא אם לאו וקשה דלמ"ד אין כופין מקשי ליה מהכא דקמני
יוצא ולשון יוציא משמע בכפיה כדמשמע התם דלמיר רב האומר

איני זן ואיני מפרנס יוציא וימן
כתובה ופריך עליה שמואל עד
כשופין אותו להוציא יכפוה לזון א'
וגרסה דלא משמע יוציא י"ל כפיה אל
הכא שזאינו אללא משום דאינו רשאי
לביטל מפריה ורביה לא משמע לשון
כפיה וכל הנהו דהמדיר (ב"ז) דמתן
כזה יוציא וימן כתובה בכפיה קאמר
כיון שמתנהג עמה שלא כדון ולעיל
בשהולך (דף לג.) נמי אמרי' כשאין
רוצה לא לייבם ולא לחלוף דחוזרין
אלל גדול למיכפיה לפי שמתנהג
עמה שלא כדון שאינו רוצה לא
לכנוס ולא לפטור ונראה דכופין אותו
בשופים דאי כמילא אי אמר בסוף
המדיר (כתובות עו. וס) דבדבריהם לא
יוסקר עבד ומינה דכי פריך בהמדיר
למחן דלמיר כופין כנשא אשה ושהה
עמה עשר שנים ולתניי' כדאי אלו
כשופין אותו להוציא תקשי ליה נמי
מכל הנהו דמתן בהמדיר (ג"ז שס)
והיהו דנערה שמתפתחה (שס מח.)
דלמיר רבן כופין אללא איני כגדדי
היהו כגדדי יוציא וימן כמנוה והוא
דסוף פירקין (למני דף סה.) דלמיר ר'
אמי הנושא אשה על אשתו יוציא וימן
כתובה וי"ל דלא קמני הך דלתייה
כפיה דידהו על ידי פשיעת בעל
אללא הנהו דלתיין ממילא כגון
מוכה שחין ובעל פוליצוס והא
דקמני מלכך ומקמץ וזכוראי א"ע"פ
שנעשו אחר שנמשו הכהו אינן
מתכוונים להקניט ולנער את האשה
ומיהו קשיא דליתיה כזה מחמת טענה
דלמיר בסוף פירקין (שס): דכופין
אותו להוציא א"ע"פ שאין פושע דמה
יכול לעשות שהוא עקור ונראה
לפרש דקמני סיפא שז' שהיו עד שלא
ינשאו דין משנשאו כגון לומר ר'
מאי יכולה היה שתאמר ככורה
הייתי לקבל כו' והכא לא שייך
למיתני כה סכורה הייתי שאני
יכולה לקבל ורובן מיתרע' כההיא
שגוי' ובידלומי משמע דלמן כופין
י"ב כההיא דמתן בהמדיר (כתובות עו.)
י"ז חה הביאו כשליה א"ע"פ (שס סג.)
י"ח לשון בירושלמי דסוף אלמנה

ניזונית תניין גט המעושה בישראל כשר בעובדי כוכבים פסול אמר שמואל פסול ופסול לכהונה ואמר שמואל אין מעשים אלל לפסולות
(ז) (אמר שמואל) והתניין המדיר אשתו מלהנות כו' ומשני שמענו שמואל שמענו שמואל ש"מ דלמן כופין אלל היכא דקמני כופין
ככל היכא דלמיר רבנן יוציא ולא פירשו כופין אומרים לו חייבין רבנן להוציא ואם לא הוציא מותר לקרותו עבדייה אלל לכפותו בשופים
לא וגר"ס כדברי האומר איני זן ואיני מפרנס כופין אותו להוציא וימן כתובה והיהו דהחולץ (על נג.) דחורים אלל גדול למכפיה היינו
טעמא דכופין לפי שמוענה מכל ענייני אישות זין תשמיש זין מונוות רבי משום תשמיש המטה לחודיה או משום מונוות לחודייהו אין
כופין ומיהו עובדא דזי נשיאה בקיסרין דסוף פירקין (למני סה.) דקאמר רבי יוחנן יוציא וימן כתובה דמשמע התם דכופין ליה אין רחיה
דכופין כלי היכא דקאמר יוציא דהתם לאו מיענשא ריה' אלל כשנשא רעה לפניו דאי להס יוציא משמע שאמר להס לכפותו וכל היכא
דלא קאמר כהדיא כופין אין כופין שלא יהא גט מעושה בישראל שלא כדון ופסול: יוציא ויהן כתובה. נראה דכלל הנהו דמתן (כתובות
עו.) כשופין אותו להוציא שנותן כתובה א"ע"פ שמגרש בעל כרחו מדפריך התם דליתיה כהדייהו הך דשהה י' שנים וקאמר הכא דלית לה
כתובה ומשמע נמי התם (שס) דהוה תני כהדייהו אלמנה לכו"ג גרושה וחלוה לכהן הדיוט אי לאו משום דאורייתא לא קמני והנהו אית להו
כתובה כדאמר ביז מותרות (למני סה.) וזכא מחמת טענה אמרינן למני (שס) דיש לה כתובה א"ע"פ שופין אותו לגרש וביניו גרשו
כתב בתשובה דמוכח שחין אין לה כתובה ודקדק מדקמני גבי זכוראי שנשא אשה יכולה שתאמר ככורה הייתי לקבל ועכשו איני
יכולה לקבל ואם היו כופין ליתן כתובה אם כן כל שעה תערים ותנשא ותאמר כן כדי לגבות כתובה לאלתר וי"ל דש"מ אשה אותה
אין לה כתובה כיון שכולה להערים אלל אחריתי יש להס כתובה ונראה מני כוספתא יוציא וימן כתובה: א"ע"פ שחין
ראיה דרב. רחיה גמורה אינה דמס' אין ללמוד שיהא זקוק לגרש אשתו אפילו אם אי אפשר כלל גירושין ואלדרבה ראוי ללמוד
מכאן דלפי' את"ל בעלמא הנושא אשה על אשתו יוציא וימן כתובה היכא דשהה עמה י' שנים שרי להכניס נרתיה כמו שזכרנו כהדייהו
אולי ירחמו מן השמים ויזכה עדיין ליבנות ממנה כמו שלכסף זכה אברהם משרה: ור"י מייצחק. ואם תאמר יתכן נמי לא שהה
יותר מ' לפי מה שפ' שלא הייתה רבקה אלל בת ג' כשנשא ועד שהייתה בת י"ב לא הייתה ראויה להוליד ויש לומר דמדרש
חלוקין כדפריש' לעיל ועוד דמוכח בפרק בן סורר ומורה (פאה"ד סט): שדורות הראשונים היו ראוין להוליד הרבה קודם הזמן הזה:
א"י הבי אברהם נמי עקור היה. כדאמר למני אברהם ושרה טומטמים היו וא"ע"פ שמתמאה כבר נקרא כשנשא שרה הכא
אלציא דרבי יהודה פריך דלמירנן בהערל (למני פה.) טומטום שנקרא אין מוליד ועוד דלפי' לרבנן נמי דפלגי עליה לא שכי' שיוצא:

מתנ' אינו ראוי לביטל אלא או יגרשה או ישא אחרת עמה:
מוסרה לינשא לאחר. ולא אמרינן עקרה היא דשמא הראשון לא
זכה ליבנות ממנה: גב' מקץ עשר שנים. כל על הגר והאי
דלא נסיב לה כהן שני קמאי עד שלא כל לארץ כנען שהיו שנים

מרוכות כפדן ארס ללמדך שאין
ישיבת חוזה לארץ עולה לו דלמא
משום עון חוזה לארץ הם עקורים:
לפיכך. הוציא וקח חזינן שאין
ישיבת חוזה לארץ מן המנין דתלינן
בכל דבר המונע מן ההריון חלה
הוא או חלמה היא כו' ולינא מילתך.
ששה עשרים שנה ולא נשא
אחרת: עקור היה. ויודע שמחמת
זמנו הוא ולקמן נפקא לך דעקור
היה: אברהם נמי עקור היה.
כדאמרינן לקמן והיכי ילפת מינייה
הוא מיבעי ליה כו'. כלומר יתכן
עקור היה משום הכי לא נסיב
אחריתי וקרא דיתכן בן שנים שנה
לא ימירא הוא דתימא להכי כתביה
רחמנא למיגרמר מינייה שהיית עשרים
שנה דהואל מיבעי ליה כו' אלל
מקן עשר שנים דלכרסה א"ע"ג
דעקור הוה ילפינן מינייה דאי לאו
לדרשא למאי הלכתא קאשמעינן קרא
מקן עשר שנים: לייחס כנן. לידע
שמותי של יעקב בן כמה שנים היה
כשהלך לבית עבר וכשמע על הצאר
וכשליה י' אמר דלמנייה (דף טו.) מפרש
לה והאי קרא דיתכן בן שנים שנה
מייתי ליה התם דילפינן מינייה דגדול
תלמוד תורה מבידוד אז ואם שכל
אותן שנים שהיה יעקב בבית עבר
לא נעש עליהם: ויעטר להם
מיבעי ליה. שאלמא אי אמרת
תפלת יתכן על אשתו הייתה היינו
דכמי ויעטר לו כמו שהיה מתפלל
עליה ותהר רבקה אשתו אלל אי
אמרת על זמנו היה מתפלל ולנוכח
אשתו משמע שניהם היו נועקים
זה מול זה ויעטר להם מיבעי ליה:
לפי שאינו דומה. תפלתו שהיה
צדיק בן צדיק לתפלתה שהיתה
צדקת בת רשע לפיכך תלה זו
הכמו: עטר. פל"א (ה) כנע"ז:

מוסף רש"י
ללמדך שאין ישיבת
חז"ל עולה לו מן
הבית. לפי שלא נאמר לו
ואשך ליה גדול עד שאל
לארץ ישראל (בראשית טו
ג.) למה נמנו שבנותי
של ישמעאל. מה לנו
למוט שנות הרשעים כרי
לייחס בהן שנאותי של
יעקב. על די מנין שנת
לשמעאל אנו למדין כההיא
פירק משנת יעקב עברו
עליו כל הקורות והמטות
אחיו. מנין אנו למדין
ששנים שנת עבר ל' שנה
שנה. יתכן אברהם בן
פ"ו שנה כשעלה שמעאל
ובעולו יתכן היה בן מאה
שנה. הרי הו' לשמעאל י"ד
שנה. יתכן קודם ליעקב
שנים שנה. הרי לשמעאל
ע"ד. מה פירש משנתו
שהי יעקב כמות שמעאל
כ"ן שנה (מגי"ה טו.)
למה נמשלה תפלתו
של צדיקים כעתה.
דכתיב ויעטר יתכן לה'
ועטר לו (וכוה טו.)